

Pápák... Királyok... Táncosnők...

(A "Szabadság" interjúja Barcza György volt londoni követünkkel.)

Írta: DETTRE ANDRÁS (Sydney)

A diplomatának legyenek jó idegei és erős fizikumja. Nem lehet panaszkodni, ha szorít a lakkeszima, vég-

Dettre
András

ig kell álldogálni a hivatalos fogadásokat, végig il-
lik enni a külön-
féle nemzeti ele-
deleket s sorba
táncoltatni a kül-
földi kollegák
sokszor nem
éppen bájos és
üde nejeit. Per-

sze, néha a fejér is használhatja, ha már diplomata.

Ezt a tanácsot adja a mai diploma-
mata jelölteknek Barcza György, a magyar diplomáciai kar doyenje negyven esztendő-
s külügyi szolgálat után.

Kellemesen berendezett polgári otthonában látogattuk meg Croydonban itt lakik az utolsó "diktatura-mentes" londoni követünk. Csendben, a világtól szinte elfvonultan él családjával, közel egy éve Ausztráliában. Nem régen még királyoknál s pápáknál vett részt privát audienciákon. — most csak a sarki fűszeres közsönti biccentve s barátságosan; ez maradt meg a svájci gárda üdvözléséből.

Emlékeiről, élményeiről kérdezzük. Szellemesen, s gördülékenyen beszél.

— A diplomáciai munka lehet nehéz, esetleg kényes vagy hálátlan, de soha nem unalmas — mondja bevezetőben.

"Minden állomáshely egy-egy íróasztal fiók; először nem tudom mi van benne, aztán kinyitom, használom, megismerem — majd újra bezárom s többé feléje sem nézek. Nem unalmas, viszont — s most ironikusan elhuzza markáns száját — sokszor valóban hálátatlan. Mert, ha simán megy a külpolitika, jó a kormány, míg ha valami baj akad, rossz volt a követ. Olyan ez mint egy football csapat s edző viszonya..."

Bécsben kezdte pályáját mint követségi titkár, aztán sorban egymás után jöttek a külföldi állomáshelyek: Athén, Koppenhága, Helsink, Stockholm, újra Bécs, politikai osztályfőnökség Pesten, Vatikán város és végül London... Ide fűzik a legelénkebb s talán legmélyebb emlékek is; itt érte Telesi Pál halálhíre, a "Blitz", a háboru, s a lemondása is. — "Furcsa idők voltak — meséli felidézve a múltat. — Külön angol futárral kellett haza küldenem a jelentéseket, hogy így elkerüljük az örökké gyanakvó nációk figyelmét. Akinek csak tudtunk, utleveleket adtunk, s minden írott s iratlan külügyi szabályt áthágva segítettük az üldözötteket..."

✓
Gulyás Pál. M. irók
II 386

Teleki Pál tragikus halálát tekintik, mint annyian mások is, a fordulópontnak. "Az angoloknak rettentően imponált ez a valóban hősi gesztus. Olyan magyar szimpátia született Londonban, mint talán soha azelőtt. Teleki Pál sokat megmentett a becületünkből a külföld előtt. Teleki, most meg Mindszenti, Magyarország két erkölcsi tőkéje a jövőre" — mondja elgondolkozva.

Mikor beléptünk a háboruba, önként lemondott követi állásáról. Egy ideig még Londonban maradt, majd Budapestre s onnan Svájcba ment, ahol a magyar kormány beleegyezésével felvette a kapcsolatot az angol-szász hatalmakkal. Elnöke lett az ott megalakult "Hazafias Magyar Diplomata" csoportnak is, melybe 12 követ s 25 más diplomata lépett be 1944 márciusát követően, mintegy tiltakozásként a brutális német megszállás ellen.

Családja 1949-ben ládába csomagolva menekült ki otthonról: potom 3000 dollárba került ez az ultramodern vasuti szállítmány. Valamikor így küldték haza az értékes porcellánt a sze-

rencésebb diplomaták — ma így csempésztetik ki családjukat a szerencsétlenek.

— Azt szokták kérdezni, kit ismertem Európában? — mondja széttárva kezét. — Pius pápától Josephine Bakerig mindenkit, akit csak illett vagy kellett. De Istenem, hát nem ez volt a munkánk?

Egy karácsonya diszítésre bőven elegendő érdemrend s kitüntetés maradt meg a negyven esztendőös diplomáciai karrierből, meg pár fénykép. A szuveren Máltai Rend követeként 1948-ban Vincent Auriol, a francia köztársasági elnök látta vendégül s nyújtotta át neki a Becsületrend nagy keresztjét. Pápa dedikált fényképei a falon, amott egy ismerős arc: Chamberlain... A londoni repülőtéren tartott diplomáciai fogadtáson a magyar követ üdvözli a Münchenből hazatérő angol premiért. "Béke és becsület" — mondta egykor Chamberlain s London ujjongott. Pár hónap múlva potyogtak a bombák...

Oklevelet mutat az íróasztalon, melyet láthatólag többre becsül, mint egy halom színes érdemrendet.

„Az Amerikai Magyar Segélyakció tisztelettel tolmácsolja a segélyezett ö hazai magyarság háláját Barcza György testvérünknek, aki áldozatos segítségével magát elismerésre méltóvá tette...”

Mennyi emlék, érdekes, színes epizód marad meg a mozgalmás évek gyümölcseként...

— Nem szándékszik megírni? — kérjük.

„Meg van írva, de egyelőre nem adom ki a kezemből. Az egyik rész egy kétkötetes munka, főleg politikai emlékek, események, egykori feljegyzések. A másik inkább anekdotikus gyűjtemény, karcolatok, humoros élmények emberekről. De még túl friss, várni kell...”

Végül a lassan sablonossá váló kérdés: Ausztrália? Elmondja, hogy megelegedett s nyugalmat talált, de hiszen ez volt minden, amit keresett is. Időnkint meglátogatja a magyar egyesületeket, résztvesz az ünnepeiken, de már inkább csak kívülről figyeli a dolgokat. „Az ausztrál kormány tervez valamit — mondja bizonytalanul — amolyan tanácsadó testület-félet. Rólunk lenne szó, 250 ezer honfoglalóról. Az olasz, holland, görög s angol bevándorlónak van érdekképviselője, rólunk eddig szó sem esett. Talán még ebben vesznek majd részt, ha szükség lesz rám...”

Az ausztrál átlag embert egy egyszerű kiadású angolnak tartja; gondatlan s boldog, mert egyelőre nem látja veszélyben munkáját, biztonságát s főképpen esti sörét. Csak a divatos „olvasszuk be az emigránsokat” tendencia ellen van pár szava.

— Az asszimilációt nem lehet erőszakolni — mondja komolyan. — „Ez már egy lelki folyamat, nagyon kényes ügy, ki sem szabadna ejteni a nevét. Olyasvalami ez kérem, mint a szerelem; nem lehet kényszeríteni valakit, hogy „szeress, mert különben...”

Némileg járatlanok az ausztrálok — folytatja. — Kedveskedni kellene a félmillióes bevándorló hadnak, elébe menni, engedményeket tenni, nem pedig fenyegetni. Az európai ausztrál követségek inkább festenek utazási irodáknak, mint külügyi hivataloknak. „Gyere a déli paradicsomba” — csábítják a boldogtalan európai emigráns jelöltet. S ha ideér, mit talál?

Alantas munkát, számtalan nehézséget s gyakran mély ellen-szenvet. Hiba, nagy taktikai hiba — csóválja fejét elrémülten, — tudni kellene, hogy ezek a nyomorultak nem a lelkiüket, hanem csak a munkájukat adták el a hajójegyért...”

Kint az utcán egy szomszéd vágja a füvet s átköszön: „A követ urnál volt? Nagyszerű fickó... ismeri a pápát is. De én már csak George-nak hívom...”

